

KOMISJA PRZECIWKO FRANCJI

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 14 marca 2006 r. *

W sprawie C-177/04

mającej za przedmiot skargę o stwierdzenie, na podstawie art. 228 WE, uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, wniesioną w dniu 14 kwietnia 2004 r.,

Komisja Wspólnot Europejskich, reprezentowana przez G. Valero Jordane i B. Stromsky'ego, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona skarżąca,

przeciwko

Republique Francuskiej, reprezentowanej przez G. de Berguesa i R. Loosli, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

* Język postępowania: francuski.

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: V. Skouris, prezes, P. Jann, C.W. A. Timmermans, A. Rosas i K. Schiemann (sprawozdawca), prezesi izb, R. Schintgen, N. Colneric, S. von Bahr, J. Klučka, U. Lohmus i E. Levits, sędziowie,

rzecznik generalny: L.A. Geelhoed,
sekretarz: M. Ferreira, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 11 października 2005 r.,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 24 listopada 2005 r.,

wyduje następujący

Wyrok

1 Komisja Wspólnot Europejskich wnosi w skardze do Trybunału o:

— stwierdzenie, że nie podejmując działań wymaganych do wykonania wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie C-52/00 Komisja przeciwko Francji (Rec.

str. I-3827) dotyczącego nieprawidłowej transpozycji dyrektywy Rady 85/374/EWG z dnia 25 lipca 1985 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących odpowiedzialności za produkty wadliwe (Dz.U. L 210, str. 29), Republika Francuska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą na mocy art. 228 ust. 1 WE;

- zasądzenie od Republiki Francuskiej wpłacenia na rzecz Komisji, na konto „zasoby własne Wspólnoty Europejskiej”, okresowej kary pieniężnej w wysokości 137 150 EUR za każdy dzień opóźnienia w wykonaniu ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Francji, licząc od dnia ogłoszenia niniejszego wyroku do dnia wykonania ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Francji;
- obciążenie Republiki Francuskiej kosztami postępowania.

Uregulowania wspólnotowe

- 2 Przyjęta na podstawie art. 100 traktatu EWG (następnie art. 100 traktatu WE, obecnie art. 94 WE) dyrektywa 85/374 ma na celu zbliżenie ustawodawstw państw członkowskich dotyczących odpowiedzialności producenta za szkody wyrządzone wadliwością jego produktów.
- 3 W rozumieniu art. 1 tej dyrektywy: „[p]roducent jest odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną przez wadę w jego produkcie”.

4 Artykuł 3 ust. 3 dyrektywy stanowi:

„W przypadku gdy producenta produktu nie można zidentyfikować, każdy dostawca produktu będzie traktowany jak jego producent, chyba że poinformuje osobę poszkodowaną w rozsądnym terminie o tożsamości producenta lub osoby, która dostarczyła mu produkt. To samo stosuje się w przypadku produktu przywożonego, jeżeli brak na nim wskazania tożsamości importera, określonego w ust. 2, nawet jeżeli nazwa producenta jest wskazana”.

5 Artykuł 7 dyrektywy przewiduje, że producent nie ponosi odpowiedzialności wynikającej z przepisów niniejszej dyrektywy, jeżeli udowodni:

„[...]

d) że wada wynika ze zgodności produktu z przepisami bezwzględnie wiążącymi wydanymi przez władze publiczne; lub

e) że stan wiedzy naukowej i technicznej w momencie wprowadzenia przez niego produktu do obrotu nie pozwalał na wykrycie istnienia wady;

[...]”.

6 Artykuł 9 akapit pierwszy dyrektywy 85/374 określa, że dla celów art. 1 „szkoda” oznacza:

„[...]

b) uszkodzenie lub zniszczenie każdej rzeczy innej niż produkt wadliwy o wartości powyżej 500 [EUR], pod warunkiem że rzecz ta:

i) jest zwykle przeznaczona do prywatnego użytku lub konsumpcji;

i

ii) była używana przez osobę poszkodowaną głównie dla jej prywatnego użytku lub konsumpcji”.

Wyrok w sprawie Komisja przeciwko Francji

7 W sentencji ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Francji Trybunał orzekł, że:

— wprowadzając w art. 1386-2 francuskiego kodeksu cywilnego (zwanego dalej „kodeksem cywilnym”) szkody o wartości poniżej 500 EUR;

— uznając w art. 1386-7 akapit pierwszy kodeksu cywilnego, że dystrybutor wadliwego produktu w każdym przypadku ponosi odpowiedzialność na równi z producentem, i

- stanowiąc w art. 1386-12 akapit drugi rzeczonego kodeksu, że producent chcący powołać się na przesłanki zwolnienia, określone w art. 7 lit. d) i e) dyrektywy 85/374, musi udowodnić, że podjął właściwe działania w celu zapobieżenia następstwom wynikającym z użycia wadliwego produktu,

Republika Francuska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą na mocy art. 9 akapit pierwszy lit. b), art. 3 ust. 3 oraz art. 7 rzeczonej dyrektywy.

Postępowanie poprzedzające wniesienie skargi

- 8 W dniu 20 lutego 2003 r. Komisja uznając, że Republika Francuska nie podjęła działań wymaganych do wykonania ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Francji, skierowała do tego państwa członkowskiego, na podstawie art. 228 WE, wezwanie do usunięcia uchybienia, wzywając je do przedstawienia uwag w terminie dwóch miesięcy od chwili otrzymania wezwania.
- 9 W piśmie z dnia 27 czerwca 2003 r. władze francuskie poinformowały Komisję o zmianach, jakich zamierzano dokonać w kodeksie cywilnym w celu usunięcia zarzucanego uchybienia, które miały stanowić przedmiot parlamentarnej procedury.
- 10 W dniu 11 lipca 2003 r. Komisja skierowała do Republiki Francuskiej uzasadnioną opinię i wezwała ją do podjęcia działań niezbędnych do zapewnienia wykonania ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Francji w terminie dwóch miesięcy od jej doręczenia.

- 11 W odpowiedzi na tę uzasadnioną opinię, władze francuskie w piśmie z dnia 9 września 2003 r. wyjaśniły, że ze względu na przeciążenie terminarza parlamentarnego, przedstawiona uprzednio propozycja zmiany przepisów nadal nie mogła zostać przedłożona pod obrady parlamentu, mimo iż została przyjęta w ramach uzgodnień międzyministerialnych i po konsultacjach z partnerami gospodarczymi. Władze francuskie dodały, że Komisja zostanie niezwłocznie poinformowana o terminarzu przyjęcia tych zmian.
- 12 Uznając, że Republika Francuska nie zapewniła wykonania ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Francji, Komisja postanowiła wnieść niniejszą skargę.

Zmiany zaszele w toku niniejszego postępowania

- 13 Rząd francuski na poparcie swojej dupliki podniósł, że parlament przyjął ustawę nr 2004-1343 z dnia 9 grudnia 2004 r. w sprawie uproszczenia prawa (JORF z dnia 10 grudnia 2004 r., str. 20857, zwaną dalej „ustawą z 2004 r.”), która w art. 29 stanowi:

„I — W kodeksie cywilnym wprowadza się następujące zmiany:

1. Artykuł 1386-2 otrzymuje następujące brzmienie:

»Artykuł 1386-2. — Przepisy niniejszego tytułu znajdują zastosowanie do naprawienia szkody na osobie.

Przepisy te znajdują zastosowanie również do naprawienia szkody na mieniu innym niż sam produkt wadliwy, której wartość przekracza kwotę określoną w dekrete».

2. Artykuł 1386-7 akapit pierwszy otrzymuje następujące brzmienie:

»Sprzedawca, wynajmujący, z wyjątkiem leasingodawcy lub wynajmującego zrównanego z leasingodawcą, oraz pozostali zawodowi dostawcy ponoszą odpowiedzialność za brak bezpieczeństwa produktu na takich samych zasadach jak producent, wyłącznie w sytuacji gdy producent pozostaje nieznany».

3. Artykuł 1386-12 akapit drugi zostaje uchylony.

[...]”.

- ¹⁴ W dniu 23 lutego 2005 r. rząd francuski przekazał Komisji i Trybunałowi kopię dekretu nr 2005-113 z dnia 11 lutego 2005 r., przyjętego w wykonaniu art. 1386-2 kodeksu cywilnego (JORF z dnia 12 lutego 2005 r., str. 2408, zwanego dalej „dekretem z 2005 r”), który w art. 1 stanowi:

„Kwota, o której mowa w art. 1386-2 kodeksu cywilnego, wynosi 500 EUR”.

- 15 W piśmie z dnia 15 kwietnia 2005 r. skierowanym do Trybunału i podanym do wiadomości rządu francuskiego Komisja wskazała, iż uznała, że zmiany wprowadzone ustawą z 2004 r. i dekretem z 2005 r. zapewniły zgodność francuskiego ustawodawstwa z art. 7 i art. 9 akapit pierwszy lit. b) dyrektywy 85/374. W konsekwencji Komisja poinformowała o zamiarze cofnięcia skargi w zakresie, w jakim dotyczyła ona stwierdzenia uchybienia przez Republikę Francuską zobowiązaniu wykonania ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Francji w odniesieniu do tych dwóch przepisów rzeczony dyrektywy.

- 16 Uznając natomiast, że ustawa z 2004 r. nie zapewnia pełnego wykonania powołanego wyroku, jeśli chodzi o transpozycję art. 3 ust. 3 dyrektywy 85/374, Komisja w piśmie tym dodała, że podtrzymuje skargę w tej kwestii, zawężając przy tym zakres żądań skargi.

- 17 Komisja w przedmiotowym piśmie uznała ponadto, że ze względu na dokonane w ten sposób częściowe wykonanie ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Francji, zamierza ona obniżyć wysokość okresowej kary pieniężnej, o zapłatę której zwróciła się ona początkowo do Trybunału.

- 18 W oparciu o wspomniane pismo, którego treść powtórzona została przez Komisję w trakcie rozprawy, Komisja wnosi do Trybunału obecnie o:
 - stwierdzenie, że nie podejmując pewnych działań wymaganych do wykonania ww. wyroku w sprawie Komisja przeciwko Francji dotyczącego nieprawidłowej transpozycji dyrektywy 85/374, a w szczególności uznając nadal, że dystrybutor wadliwego produktu ponosi odpowiedzialność na równi z producentem, w sytuacji gdy tożsamość producenta jest nieznana, a dystrybutor poinformował

w rozsądnym terminie poszkodowaną osobę o tożsamości podmiotu, który dostarczył mu produkt, Republika Francuska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą na mocy art. 228 ust. 1 WE;

- zasądzenie od Republiki Francuskiej okresowej kary pieniężnej w wysokości 13 715 EUR za każdy dzień opóźnienia w wykonaniu powołanego wyroku, licząc od dnia ogłoszenia niniejszego wyroku.

- 19 Biorąc pod uwagę częściowe cofnięcie skargi wynikające z nowych żądań Komisji oraz zaproponowane przez nią obniżenie kwoty okresowej kary pieniężnej, Republika Francuska w piśmie do Trybunału z dnia 27 maja 2005 r. stwierdziła, że podtrzymany przez Komisję częściowy zarzut stanowi w rzeczywistości nowy zarzut. Przedmiotowe państwo członkowskie ponowiło w związku z tym wniosek o umożliwienie mu złożenia wyjaśnień przed Trybunałem w trakcie rozprawy.

W przedmiocie zarzucanego uchybienia

Uwagi wstępne

- 20 Należy na wstępie przypomnieć, że datą odniesienia dla oceny istnienia uchybienia w rozumieniu art. 228 WE jest termin wyznaczony w uzasadnionej opinii skierowanej na podstawie tego przepisu (zob. wyrok z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie C-304/02 Komisja przeciwko Francji, Zb.Orz. str. I-6263, pkt 30).

- 21 Ponieważ Komisja wnosi o nałożenie na Republikę Francuską okresowej kary pieniężnej, należy również ustalić, czy zarzucane uchybienie trwało do chwili, kiedy Trybunał badał stan faktyczny sprawy (zob. podobnie ww. wyrok z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 31).
- 22 W niniejszym przypadku wiadomo jest, że w dniu upływu terminu wyznaczonego w uzasadnionej opinii z dnia 11 lipca 2003 r. Republika Francuska nie podjęła jeszcze żadnych działań w celu wykonania ww. wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji.
- 23 Komisja cofnęła skargę w zakresie, w jakim miała ona doprowadzić do stwierdzenia niewykonania przedmiotowego wyroku w odniesieniu do przyjęcia przepisów właściwych dla zapewnienia zgodności francuskich uregulowań z art. 7 i art. 9 akapit pierwszy lit. b) dyrektywy 85/374.
- 24 Jeśli chodzi o zarzut dotyczący niepodjęcia działań wymaganych do podporządkowania się wymogom wynikającym z tego wyroku w odniesieniu do art. 3 ust. 3 tej dyrektywy, Komisja, jak wynika z pkt 18 niniejszego wyroku, zarzuca Republice Francuskiej, że nie podjęła ona pewnych działań właściwych dla zapewnienia wykonania ww. wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, uznając nadal, że dystrybutor wadliwego produktu ponosi odpowiedzialność na równi z producentem, w sytuacji gdy tożsamość producenta jest nieznana, a dystrybutor poinformował w rozsądnym terminie poszkodowaną osobę o tożsamości podmiotu, który dostarczył mu produkt.

W przedmiocie dopuszczalności

Argumenty Republiki Francuskiej

- 25 W piśmie z dnia 27 maja 2005 r. i w trakcie rozprawy rząd francuski stwierdził, że takie przeformułowanie żądań zawartych w skardze Komisji w toku postępowania powinno być uznane za nowe żądanie, powodujące niedopuszczalność skargi.
- 26 Zarówno z pkt 36 ww. wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, jak i ze skargi oraz repliki Komisji w postępowaniu zakończonym powołanym wyrokiem wynika, że Komisja w postępowaniu tym ograniczyła się do zarzucenia Republice Francuskiej, że nie ustanowiła ona w swoim ustawodawstwie, iż odpowiedzialność dostawcy względem odpowiedzialności producenta jest wyłącznie subsydiarna i to wówczas, gdy producent jest nieznany.
- 27 Komisja nigdy natomiast nie zarzucała Republice Francuskiej w ramach rzeczonej sprawy, że uchybiła ona zobowiązaniom wynikającym z art. 3 ust. 3 dyrektywy 85/374, nie wykluczając w wyraźny sposób odpowiedzialności dostawcy w sytuacji, gdy poinformuje on poszkodowaną osobę o tożsamości podmiotu, który dostarczył mu produkt.
- 28 Wynika z powyższego, że Trybunał nie mógł stwierdzić takiego uchybienia w ww. wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, jak wynika zresztą z sentencji tego wyroku, orzekając wyłącznie, że Republika Francuska uchybiła ciążącym na niej zobowiązaniom poprzez przyjęcie w swoim ustawodawstwie, że dystrybutor wadliwego produktu „w każdym przypadku” ponosi odpowiedzialność na równi z producentem.

- 29 W tej sytuacji, w ramach niniejszego postępowania, niedopuszczalne są twierdzenia Komisji dotyczące niewykonania przedmiotowego wyroku, przedstawione w zmienionym sformułowaniu w pkt 18 niniejszego wyroku. Zdaniem rządu francuskiego przyjęcie ustawy z 2004 r. zapewniło pełne wykonanie ww. wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji w odniesieniu do art. 3 ust. 3 dyrektywy 85/374, skoro z ustawy tej wynika, że dystrybutor wadliwego produktu nie ponosi już dłużej „w każdym przypadku” odpowiedzialności na równi z producentem.
- 30 Rząd francuski twierdzi ponadto, że sformułowany nowy zarzut Komisji także jest niedopuszczalny, ponieważ Komisja nie wskazała w odpowiednim czasie Republice Francuskiej, że nowe brzmienie art. 1386-7 kodeksu cywilnego, które zostało jej przedstawione jako projekt w toku postępowania poprzedzającego wniesienie skargi, nie pozwala na usunięcie zarzucanego uchybienia.
- 31 Zdaniem rządu francuskiego Komisja, zgodnie z ciążącym na niej na mocy art. 10 WE obowiązkiem lojalnej współpracy, miała tak szybko jak było to możliwe poinformować Republikę Francuską o ewentualnych zarzutach względem zaproponowanych przez nią nowych przepisów. Jednym z celów postępowania poprzedzającego wniesienie skargi jest właśnie stworzenie zainteresowanemu państwu członkowskiemu możliwości jak najszybszego całkowitego dostosowania się do prawa wspólnotowego.

Ocena Trybunału

- 32 W tym względzie należy na wstępie przypomnieć, że w sentencji ww. wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji Trybunał orzekł, że Republika Francuska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyły na mocy art. 3 ust. 3 dyrektywy 85/374, przewidując w art. 1386-7 akapit pierwszy kodeksu

cywilnego, że dystrybutor wadliwego produktu w każdym przypadku ponosi odpowiedzialności na równi z producentem.

- 33 Niezależnie od dokładnych sformułowań, za pomocą których Komisja mogła wyrazić argumenty na poparcie żądań zawartych w skardze, rzeczone twierdzenie Trybunału oparte jest na ustaleniu, zgodnie z którym obowiązujące francuskie ustawodawstwo nie zwalnia dostawcy z odpowiedzialności ciężącej zwyczajowo na producencie w żadnym z przypadków, w których art. 3 ust. 3 dyrektywy 85/374 takie zwolnienie przewiduje.
- 34 Dokonane przez Trybunał ustalenie dotyczy w szczególności sytuacji, w której takie zwolnienie dystrybutora z odpowiedzialności wynika z tego, że w rozsądnym terminie poinformował on osobę poszkodowaną o tożsamości podmiotu, który dostarczył mu produkt.
- 35 Ponadto Komisja jest uprawniona do ograniczenia zakresu uchybienia, o którego stwierdzenie wnosi na podstawie art. 228 WE, ze względu na działania podjęte w trakcie niniejszego postępowania przed Trybunałem w celu częściowego wykonania ww. wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji.
- 36 W tym przypadku, jak wynika z pkt 22 niniejszego wyroku, skoro Komisja w uzasadniony sposób dążyła do stwierdzenia, że Republika Francuska uchybiła zobowiązaniom wynikającym z art. 228 ust. 1 WE, ze względu na to, że w terminie wyznaczonym w uzasadnionej opinii nie wprowadziła ona zwolnienia z odpowiedzialności dostawcy w żadnym z przypadków, o których mówi art. 3 ust. 3 dyrektywy 85/374, nie można czynić Komisji zarzutu, że dąży ona do stwierdzenia uchybienia jedynie w odniesieniu do jednego z wymienionych przypadków, z uwagi na podjęcie przez to państwo członkowskie działań w celu częściowego wykonania ww. wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji (zob. analogicznie wyrok z dnia 5 maja 1993 r. w sprawie C-174/91 Komisja przeciwko Belgii, Rec. str. I-2275, pkt 8–12).

- 37 Jak wynika z orzecznictwa Trybunału, wymóg, zgodnie z którym przedmiot skargi wniesionej w trybie art. 226 WE jest ograniczony ramami postępowania poprzedzającego wniesienie skargi przewidzianego w tym przepisie, nie może posuwać się do żądania, w każdym przypadku, idealnej zgodności między wnioskami uzasadnionej opinii a żądaniami skargi, jeśli przedmiot sporu nie został rozszerzony czy zmieniony, lecz — wprost przeciwnie — został wręcz ograniczony. Trybunał wywnioskował z tego w szczególności, że skoro zmiany legislacyjne miały miejsce w trakcie postępowania poprzedzającego wniesienie skargi, skarga może dotyczyć przepisów krajowych, które nie są identyczne z przepisami, o których mowa w uzasadnionej opinii (zob. w szczególności wyrok z dnia 1 lutego 2005 r. w sprawie C-203/03 Komisja przeciwko Austrii, Zb.Orz. str. I-935, pkt 29).
- 38 Nic nie stoi na przeszkodzie, aby było tak również, w sytuacji gdy zmiany legislacyjne nastąpiły po wniesieniu skargi, a podtrzymany przez Komisję zarzut dotyczący tych zmian legislacyjnych był zawarty w zarzucie podnoszącym całkowity brak wykonania wyroku Trybunału (zob. analogicznie w odniesieniu do art. 226 WE, wyrok z dnia 16 czerwca 2005 r. w sprawie C-456/03 Komisja przeciwko Włochom, Zb.Orz. str. I-5335, pkt 40).
- 39 Komisja, podtrzymując w trakcie postępowania zarzuty przedstawione w odniesieniu do poprzedniego brzmienia art. 1386-7 kodeksu cywilnego, które doprowadziły do wydania stwierdzającego uchybienie ww. wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji także w odniesieniu do nowego brzmienia wspomnianego przepisu, które zastąpiło go w trakcie niniejszego spornego postępowania sądowego, nie zmieniła przedmiotu sporu (zob. analogicznie w odniesieniu do art. 226 WE, wyrok z dnia 5 lipca 1990 r. w sprawie C-42/89 Komisja przeciwko Belgii, Rec. str. I-2821, pkt 11).
- 40 Nieuznanie dopuszczalności zarzutu prowadziłoby w tej sytuacji do podtrzymania przez Komisję — w tym przypadku wbrew jej woli — całości pierwotnie przedstawionego zarzutu, co nie służyłoby ani interesom pozwanego państwa członkowskiego, ani prawidłowemu administrowaniu wymiarem sprawiedliwości.

- 41 W dalszej kolejności, dopuszczalności przeformułowanego w ten sposób zarzutu Komisji nie podważa fakt, że Komisja, mimo iż została poinformowana w trakcie postępowania poprzedzającego wniesienie skargi o zamiarze przyjęcia przez Republikę Francuską przepisu przyjętego następnie jako nowy art. 1386-7 kodeksu cywilnego, nie poinformowała ona tego państwa członkowskiego, że taki przepis prawa krajowego nie zapewnia prawidłowej transpozycji art. 3 ust. 3 dyrektywy 85/374 z tego względu, że nie zwalnia on dostawcy z odpowiedzialności w sytuacji, gdy poinformował on poszkodowaną osobę o tożsamości podmiotu, który dostarczył mu produkt.
- 42 Wspomniana okoliczność nie uniemożliwiła bowiem Republice Francuskiej usunięcia uchybienia stwierdzonego uprzednio przez Trybunał ani nie naruszyła prawa do obrony, jakie przysługuje temu państwu członkowskiemu, jak również nie wpłynęła ona na określenie granic sporu przedłożonego Trybunałowi w wyniku skargi wniesionej przez Komisję.
- 43 Należy ponadto przypomnieć, że procedura ustanowiona w art. 228 WE opiera się na obiektywnym stwierdzeniu niewykonania przez państwo członkowskie ciężących na nim zobowiązań (ww. wyrok z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 44).
- 44 Wynika z powyższego, że zarzut przeformułowany przez Komisję w toku postępowania jest dopuszczalny.

Co do istoty sprawy

Argumenty Republiki Francuskiej

- 45 W odniesieniu do istoty sprawy rząd francuski twierdzi, że okoliczność, iż art. 1386-7 kodeksu cywilnego w nowym brzmieniu nie zwalnia wyraźnie dostawcy z odpowiedzialności ciężącej zazwyczaj na producencie, w sytuacji gdy poinformował on w rozsądnym terminie poszkodowaną osobę o tożsamości podmiotu, który dostarczył mu produkt, nie stanowi uchybienia zobowiązaniu do wprowadzenia w życie art. 3 ust. 3 dyrektywy 85/374.
- 46 Rząd ten, w odpowiedzi na zadane mu w trakcie rozprawy pytanie dotyczące zakresu przedmiotowego przepisu stwierdził, że po pierwsze, jak wynika z orzecznictwa Trybunału dosłowna transpozycja tekstu dyrektywy nie jest wymagana w każdym przypadku, i po drugie, że przyznana dostawcy możliwość poinformowania poszkodowanej osoby o tożsamości podmiotu, który dostarczył mu produkt, ma w praktyce zdecydowanie drugorzędne znaczenie, skoro tożsamość producenta jest nieznaną i że w takim przypadku, wspomniany dostawca może ponadto pozwać własnego dostawcę z tytułu rękojmi i gwarancji.

Ocena Trybunału

- 47 Należy w związku z tym stwierdzić, że art. 1386-7 kodeksu cywilnego w brzmieniu wprowadzonym ustawą z 2004 r. nie zapewnia pełnego wykonania ww. wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, stwierdzającego w szczególności obowiązek zwolnienia dostawcy z odpowiedzialności ciężącej zazwyczaj na producencie we wszystkich przypadkach, w których art. 3 ust. 3 dyrektywy 85/374 takie zwolnienie przewiduje.

- 48 Należy bowiem przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, każde państwo członkowskie ma zapewnić wykonanie dyrektywy, które w pełni odpowiada wymogom jasności i pewności sytuacji prawnej ustanowionej przez ustawodawcę wspólnotowego w interesie zainteresowanych podmiotów. W tym celu przepisy dokonujące transpozycji dyrektywy mają zostać wprowadzone w życie z mocą jednoznacznie wiążącą oraz mają odpowiadać wymogom szczegółowości, dokładności i jasności (zob. w szczególności wyrok z dnia 18 października 2001 r. w sprawie C-354/99 Komisja przeciwko Irlandii, Rec. str. I-7657, pkt 27). Przepisy dokonujące transpozycji dyrektywy mają w szczególności stworzyć sytuację prawną określoną w wystarczająco dokładny, jasny i przejrzysty sposób tak, aby umożliwić podmiotom zapoznanie się z pełnią ich praw i obowiązków oraz stworzyć możliwość powołania się na nie, w razie potrzeby, przed sądem krajowym (zob. w szczególności wyrok z dnia 28 lutego 1991 r. w sprawie C-131/88 Komisja przeciwko Niemcom, Rec. str. I-825, pkt 6).
- 49 Należy w tym względzie stwierdzić, że z jasnego i precyzyjnego brzmienia art. 3 ust. 3 dyrektywy 85/374 wynika, że przepis ten przyznaje poszkodowanym osobom pewne prawa, których osoby te mogą dochodzić od dostawców w określonych w tym przepisie okolicznościach. Przepis ten ustanawia jednocześnie odpowiadające tym prawom obowiązki dostawców, które zostały określone w równie precyzyjny sposób.
- 50 Przepis ten stanowi w szczególności, że dostawca nie ponosi odpowiedzialności przypisanej producentowi w dyrektywie 85/374, jeżeli poinformował on w rozsądnym terminie poszkodowaną osobę o tożsamości podmiotu, który dostarczył mu produkt.
- 51 W niniejszym przypadku bezsporne jest, że nowe brzmienie art. 1387-6 kodeksu cywilnego nie prowadzi do takiego zwolnienia z odpowiedzialności. Wynika z powyższego, że przepis ten nie zapewnia pełnej transpozycji art. 3 ust. 3 dyrektywy 85/374.

- 52 W odniesieniu do zarzutu obrony opartego na fakcie, że brak zwolnienia dostawcy z odpowiedzialności, w sytuacji gdy poinformował on poszkodowaną osobę o tożsamości podmiotu, który dostarczył mu produkt, nie wywołuje w praktyce istotnych skutków i nie stanowi wobec tego naruszenia dyrektywy, wystarczy przypomnieć, że przyjmując nawet takie założenie, nieprzestrzeganie obowiązku nałożonego na mocy przepisu prawa wspólnotowego stanowi samo z siebie uchybienie, a argumentowanie, że to nieprzestrzeganie nie wywołało negatywnych skutków, jest nieistotne (zob. w szczególności wyrok z dnia 21 stycznia 1999 r. w sprawie C-150/97 Komisja przeciwko Portugalii, Rec. str. I-259, pkt 22).
- 53 Ponadto, jak wynika z pkt 40 ww. wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, Trybunał orzekł uprzednio, że przyznane dostawcy w poprzednim brzmieniu art. 1386-7 kodeksu cywilnego prawo pozwania producenta z tytułu rękojmi i gwarancji prowadzi do zwielokrotnienia powództw, czemu miało właśnie zapobiec bezpośrednio powództwo przeciwko producentowi, przysługujące poszkodowanej osobie na warunkach określonych w art. 3 dyrektywy 85/374. To samo odnosi się do przyznanego dostawcy w art. 1386-7 w nowym brzmieniu prawa pozwania z tytułu rękojmi i gwarancji podmiotu, który dostarczył mu produkt.
- 54 Wynika z powyższego, że przepis ten nie dokonał pełnej transpozycji art. 3 ust. 3 dyrektywy 85/374 i nie zapewnił w związku z tym pełnego wykonania ww. wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji.
- 55 W świetle powyższych rozważań należy stwierdzić, że uznając nadal, że dostawca wadliwego produktu ponosi odpowiedzialność na równi z producentem, w sytuacji gdy tożsamość producenta jest nieznana, a dostawca poinformował w rozsądnym terminie poszkodowaną osobę o tożsamości podmiotu, który dostarczył mu produkt, Republika Francuska nie podjęła działań niezbędnych do pełnego wykonania ww. wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji

w odniesieniu do transpozycji art. 3 ust. 3 dyrektywy 85/374 i w związku z tym uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą na mocy art. 228 WE.

- 56 Po dokonaniu ustalenia, że zarzucane Republice Francuskiej uchybienie trwało do dnia, w którym Trybunał badał stan faktyczny sprawy, należy obecnie rozważyć przedstawioną przez Komisję propozycję okresowej kary pieniężnej.

W przedmiocie sankcji finansowych

- 57 W odniesieniu do wykazanego uchybienia Komisja, jak wynika z pkt 18 niniejszego wyroku, wnosi o zasądzenie od Republiki Francuskiej okresowej kary pieniężnej w wysokości 13 715 EUR za każdy dzień opóźnienia w wykonaniu ww. wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, licząc od dnia ogłoszenia niniejszego wyroku.
- 58 W tym względzie rolą Trybunału jest dokonanie w każdej sprawie, zależnie od jej szczególnych okoliczności, oceny rodzaju sankcji finansowych, jakie należy orzec (ww. wyrok z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 86).
- 59 Należy również przypomnieć, że procedura ustanowiona w art. 228 ust. 2 WE ma za zadanie skłonienie państwa członkowskiego, które dopuściło się uchybienia, do wykonania wyroku stwierdzającego uchybienie i co za tym idzie zapewnienie skuteczności prawa wspólnotowego. Obie sankcje przewidziane w tym postanowie-

niu, to jest ryczałt i okresowa kara pieniężna, mają ten sam cel (ww. wyrok z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 80).

- 60 Nałożenie okresowej kary pieniężnej lub ryczałtu nie ma na celu wyrównania jakiegokolwiek szkody wyrządzonej przez zainteresowane państwo członkowskie, lecz wywarcie na to państwo nacisku ekonomicznego, który skłoni je do usunięcia stwierdzonego uchybienia. Nakładane sankcje finansowe należy określić w zależności od stopnia nacisku niezbędnego, by zainteresowane państwo członkowskie zmieniło swój sposób postępowania. (ww. wyrok z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 91).
- 61 Zadaniem Trybunału jest określić, w ramach przysługujących mu uprawnień do swobodnej oceny, wysokość okresowej kary pieniężnej w ten sposób, by była ona, po pierwsze, stosowna do okoliczności sprawy, a po drugie, proporcjonalna do stwierdzonego uchybienia oraz do możliwości płatniczych danego państwa członkowskiego (zob. w szczególności ww. wyrok z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 103).
- 62 W związku z powyższym i jak sugeruje Komisja w komunikacie z dnia 28 lutego 1997 r. w sprawie metody obliczania okresowej kary pieniężnej, o której mowa w art. [228] traktatu WE (Dz.U. C 63, str. 2), za podstawowe kryteria zapewniające, że okresowa kara pieniężna wywrze odpowiedni nacisk, wymuszając jednolite i skuteczne stosowanie prawa wspólnotowego, należy przyjąć co do zasady czas trwania naruszenia, wagę tego naruszenia oraz możliwości płatnicze danego państwa członkowskiego. Stosując te kryteria, trzeba wziąć pod uwagę w szczególności skutki niewykonania wyroku dla interesów prywatnych i interesu publicznego oraz stopień pilności w doprowadzeniu do wykonania przez państwo członkowskie jego zobowiązań (zob. w szczególności ww. wyrok z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 104).

- 63 W niniejszej sprawie do Trybunału należy określenie, w zależności od stopnia nacisku, który Trybunał uzna za właściwy, odpowiednich sankcji finansowych, które skłonią zainteresowane państwo członkowskie do skutecznego wykonania ww. wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji.
- 64 Uwzględniając okoliczności niniejszej sprawy, należy, po pierwsze, stwierdzić, że nałożenie okresowej kary pieniężnej stanowi właściwy środek, natomiast ryczałt nie wydaje się być odpowiednią sankcją.
- 65 Po drugie, jeśli chodzi o wagę naruszenia, a w szczególności skutki niewykonania rzeczonego wyroku dla interesów prywatnych i interesu publicznego, należy stwierdzić, że uchybienie utrzymujące się po przyjęciu ustawy z 2004 r. i dekretu z 2005 r. nie stanowi — jak przyznała Komisja w piśmie z dnia 15 kwietnia 2005 r. i w trakcie rozprawy — szczególnie ważnego naruszenia, nawet jeśli Republika Francuska w oczywisty sposób powinna jak najszybciej doprowadzić do jego usunięcia, stosownie do obowiązku ciążącego na niej na mocy art. 228 ust. 1 WE.
- 66 Nowe brzmienie art. 1386-7 kodeksu cywilnego w istocie znacznie ograniczyło przypadki, w których z naruszeniem art. 3 ust. 3 dyrektywy 85/374 utrzymana została odpowiedzialność dostawcy, dlatego też nie można twierdzić, że nadal zachodzi poważne naruszenie celów dyrektywy lub interesów prywatnych i interesu publicznego.
- 67 Zaproponowany w tej sytuacji przez Komisję mnożnik 1 (w skali od 1 do 20) właściwie oddaje wagę naruszenia utrzymującego się do dnia, w którym Trybunał bada stan faktyczny sprawy.

- 68 Po trzecie, jeśli chodzi o mnożnik odnoszący się do czasu trwania naruszenia, należy stwierdzić, że zaproponowany przez Komisję mnożnik 1,3 (w skali od 1 do 3) nie może zostać uwzględniony.
- 69 Komisja twierdzi, że mnożnik ten został wyznaczony zgodnie z metodą obliczania, przyjętą przez tę instytucję na posiedzeniu w dniu 2 kwietnia 2001 r., która zakłada, że mnożnik odnoszący się do czasu trwania naruszenia oblicza się w oparciu o podstawę wynoszącą 0,10 na miesiąc, począwszy od siódmego miesiąca po ogłoszeniu niewykonanego wyroku, przy czym mnożnik ten nie może wynosić więcej niż 3. Uwzględniając fakt, że od ogłoszenia ww. wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji do podjęcia przez Komisję w dniu 16 grudnia 2003 r. decyzji o wniesieniu niniejszej skargi upłynęło 19 miesięcy, Komisja zaproponowała, aby mnożnik odnoszący się do czasu trwania naruszenia wynosił 1,3.
- 70 Należy przypomnieć, że o ile takie wytyczne, jak te zawarte w komunikacie Komisji, faktycznie przyczyniłyby się do zapewnienia przejrzystości, przewidywalności i bezpieczeństwa prawnego w podjętych przez tę instytucję działaniach, o tyle wykonywanie uprawnień powierzonych Trybunałowi w art. 228 ust. 2 WE nie jest uzależnione od uchwalenia przez Komisję takich zasad, które w każdym razie nie mogłyby wiązać Trybunału (zob. w szczególności ww. wyrok z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 85). Dotyczy to w szczególności skali przyjętej dla mnożnika odnoszącego się do czasu trwania uchybienia i kryteriów jego wyznaczenia.
- 71 Rzeczony mnożnik ma w ostateczności zostać określony przez Trybunał. W tym celu należy ocenić czas trwania naruszenia, uwzględniając dzień, w którym Trybunał badał stan faktyczny sprawy, a nie dzień wniesienia skargi przez Komisję, przy czym uprawnienie Trybunału do dokonania swobodnej oceny nie jest ograniczone zaproponowaną przez Komisję skalą od 1 do 3.

- 72 W niniejszej sprawie bezsporne jest, że wykonanie ww. wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji wymagało jedynie przyjęcia pewnych przepisów transponujących w prawie krajowym, których zakres, co więcej, był jasno określony.
- 73 Tymczasem należy stwierdzić, że niezależnie od częściowego wykonania ww. wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, które i tak nastąpiło z dużym opóźnieniem, uchybienie Republiki Francuskiej, która nie zapewniła pełnego wykonania rzeczonoego wyroku utrzymuje się od długiego czasu, zważywszy na fakt, że od jego ogłoszenia upłynęły prawie cztery lata.
- 74 W tej sytuacji dla oddania czasu trwania naruszenia za właściwy należy uznać mnożnik 3.
- 75 Po czwarte, propozycja Komisji, zakładająca pomnożenie kwoty bazowej przez mnożnik 21,1, oparty na produkcie krajowym brutto Republiki Francuskiej i wadze jej głosów w Radzie Unii Europejskiej, stanowi odpowiedni sposób odzwierciedlenia jej możliwości płatniczych, przy zachowaniu racjonalnego zróżnicowania między państwami członkowskimi (zob. w szczególności ww. wyrok z dnia 12 lipca 2005 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, pkt 109).
- 76 Pomnożenie kwoty bazowej 500 EUR przez 21,1 (w odniesieniu do możliwości płatniczych), przez 1 (w odniesieniu do wagi naruszenia) i przez 3 (w odniesieniu do czasu trwania naruszenia) daje kwotę 31 650 EUR za każdy dzień opóźnienia.

- 77 Po piąte, w odniesieniu do okresu rozliczeniowego okresowej kary pieniężnej, uwzględniając, że chodzi w niniejszej sprawie o wykonanie wyroku Trybunału zakładającego dokonanie zmiany przepisów prawnych, okresową karę pieniężną należy nałożyć w rozliczeniu dziennym.
- 78 W świetle całości powyższych rozważań należy nałożyć na Republikę Francuską obowiązek zapłaty na rzecz Komisji, na konto „zasoby własne Wspólnoty Europejskiej”, okresowej kary pieniężnej w wysokości 31 650 EUR za każdy dzień opóźnienia w podjęciu działań niezbędnych dla pełnego wykonania ww. wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, licząc od dnia ogłoszenia niniejszego wyroku do dnia wykonania rzeczonoego wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r.

W przedmiocie kosztów

- 79 Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Artykuł ten w § 5 akapit pierwszy przewiduje ponadto, że na żądanie strony cofającej skargę koszty ponosi strona przeciwna, jeżeli jest to uzasadnione jej postępowaniem.
- 80 W niniejszym przypadku Republika Francuska przegrała sprawę w odniesieniu do zarzutu podtrzymanego przez Komisję. Jeśli chodzi o częściowe cofnięcie skargi przez tę instytucję, wynikało ono z działań w celu wykonania ww. wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji podjętych przez Republikę Francuską z opóźnieniem i w niepełnym zakresie.

81 W związku z powyższym Republika Francuska zostaje obciążona kosztami postępowania.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Uznając nadal, że dostawca wadliwego produktu ponosi odpowiedzialność na równi z producentem, w sytuacji gdy tożsamość producenta jest nieznana, a dostawca poinformował w rozsądnym terminie poszkodowaną osobę o tożsamości podmiotu, który dostarczył mu produkt, Republika Francuska nie podjęła działań niezbędnych dla pełnego wykonania wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie C-52/00 Komisja przeciwko Francji w odniesieniu do transpozycji art. 3 ust. 3 dyrektywy Rady 85/374/EWG z dnia 25 lipca 1985 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących odpowiedzialności za produkty wadliwe i w związku z tym uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą na mocy art. 228 WE.**
- 2) **Republika Francuska zobowiązana jest do zapłaty na rzecz Komisji, na konto „zasoby własne Wspólnoty Europejskiej”, okresowej kary pieniężnej w wysokości 31 650 EUR za każdy dzień opóźnienia w podjęciu działań niezbędnych dla pełnego wykonania ww. wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Francji, licząc od dnia ogłoszenia niniejszego wyroku do dnia wykonania rzeczonoego wyroku z dnia 25 kwietnia 2002 r.**
- 3) **Republika Francuska zostaje obciążona kosztami postępowania.**

Podpisy